

STANDARDY OCHRONA DZIECI STOSOWANE W WOJEWÓDZKIM OŚRODKU RUCHU DROGOWEGO W CHEŁMIE

§ 1 Zasady

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Chełmie (dalej „WORD Chełm” lub „Ośrodek”) wyraża wolę, aby w Ośrodku, zarówno przez pracowników jak i współpracowników Ośrodka, były realizowane najwyższe standardy ochrony dzieci, oparte m.in. o następujące zasady:

1. WORD Chełm musi zawsze prowadzić swoją działalność, w tym egzaminacyjną jak i szkoleniową, z poszanowaniem praw dzieci, które z uwagi na swój wiek, stan emocjonalny i psychiczny, są szczególnie narażone na krzywdzenie.
2. WORD Chełm uznaje istotność prawnego i społecznego obowiązku zawiadamiania organów ścigania o każdym przypadku krzywdzenia, podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka i zobowiązuje się szkolić swoich pracowników, aby posiadali kompetencje do wywiązywania się z tego obowiązku.

§ 2 Definicje

Na potrzeby tego dokumentu poniżej wymienionym terminom nadano następujące znaczenie:

- 1) dziecko/małoletni – na potrzeby niniejszych standardów przyjmuje się, że dzieckiem, jest każda osoba, która nie ukończyła 18 roku życia,
- 2) opiekun dziecka – przedstawiciel ustawy dziecka: rodzic albo opiekun; rodzic zastępczy; opiekun faktyczny,
- 3) krzywdzenie dziecka – każde zachowanie względem dziecka, które stanowi wobec niego czyn zabroniony, ale oprócz tego krzywdzeniem jest zaniedbanie (zamierzone lub niezamierzone), działanie lub zaniechanie, a także każdy jego rezultat, skutkujący naruszeniem praw, swobody, dóbr osobistych dziecka i zakłóceniem jego rozwoju,
- 4) przestępstwo na szkodę dziecka – kodeks karny co do zasady zawiera katalog czynów zabronionych, które mogą być popełnione na szkodę dorosłych i dzieci. Dodatkowo przewidziane są w nim czyny zabronione, które znajdują zastosowanie w przypadku ich popełnienia na szkodę osoby małoletniej, w tym także osoby małoletniej, która nie ukończyła do 15 roku życia,
- 5) pracownik – osoba zatrudniona na umowę o pracę lub świadcząca pracę na podstawie zbliżonej umowy (np.: zlecenie, umowa o dzieło), a także stażysta, praktykant, wolontariusz itp.,
- 6) pracownik pracujący z dziećmi – każda osoba, której rzeczywiste obowiązki są związane z kontaktem lub opieką nad małoletnim.

§ 3

Krzywdzenie dziecka

1. Każdy z pracowników i współpracowników powinien zapobiegać, a w przypadku zaistnienia reagować na każde formy krzywdzenia dziecka.
2. Wyróżnia się następujące, podstawowe formy krzywdzenia:
 - a) przemoc fizyczna wobec dziecka – jest to jednorazowe bądź powtarzające się działanie, bądź zaniechanie wskutek którego dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest na nią potencjalnie zagrożone. Krzywda stanowi rezultat działania bądź zaniechania ze strony rodzica, opiekuna, osoby odpowiedzialnej za dziecko, posiadającej nad nim władzę lub takiej, której ufa;
 - b) przemoc psychiczna wobec dziecka - jest to długotrwała, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą za nie odpowiedzialną lub osobą, której dziecko ufa. Tak jak w przypadku przemocy fizycznej obejmuje zarówno działania, jak i zaniechania. Do przejawów przemocy psychicznej zaliczamy m.in.:
 - niedostępność emocjonalną,
 - zaniebywanie emocjonalne,
 - relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
 - nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
 - niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka,
 - niedostrzeganie lub nieuznawanie granic psychicznych między dzieckiem a osobą odpowiedzialną,
 - nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja,
 - sytuacje w których dziecko jest świadkiem przemocy;
 - c) przemoc seksualna wobec dziecka (wykorzystywanie seksualne dziecka) – jest to angażowanie dziecka poprzez dorosłego lub inne dziecko w aktywność seksualną. Dotyczy sytuacji gdy nie dochodzi do kontaktu fizycznego (np.: ekshibicjonizm, molestowanie werbalne np.: prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka, komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania dziecka, zachęcanie do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming – strategie nieseksualnego uwodzenia dziecka z intencją nawiązania kontaktu seksualnego w przyszłości) i gdy do takiego kontaktu dochodzi (sytuacje takie jak: dotykanie dziecka, stosunek seksualny, zmuszanie dziecka do dotykania ciała sprawcy). Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem przed ukończeniem 15 roku życia jest przestępstwem. W przypadku dzieci mówimy o wykorzystaniu seksualnym, kiedy między wykorzystującym (dorosły, inne dziecko) a wykorzystywanym (dziecko) z uwagi na wiek lub stopień rozwoju zachodzi relacja władzy, opieki czy zależności. Do innej formy wykorzystywania seksualnego dzieci zalicza się wyzyskiwanie seksualne. Jest to jakiegokolwiek: faktyczne lub usiłowane nadużycie podatności dziecka na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania – w celu seksualnym. Wyzysk seksualny obejmuje (choć nie jest to konieczne) czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z wykorzystania seksualnego. Szczególne zagrożenie wyzyskiem seksualnym ma miejsce podczas kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiem seksualnym dotyczy zarówno samych dzieci, jak i opiekunów tych dzieci, mogących paść ofiarą wyzysku;

- d) zaniedbywanie dziecka – jest to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka. Może przyjmować formę nierespektowania praw dziecka, co w rezultacie prowadzi do zaburzeń w jego zdrowiu i/lub rozwoju. Do zaniedbywania dziecka dochodzi w relacjach dziecka z osobą zobowiązaną do opieki, wychowania, troski i ochrony;
- e) przemoc rówieśnicza (nękanie rówieśnicze, bullying) – przemoc rówieśnicza ma miejsce gdy dziecko doświadcza różnych form nękania ze strony rówieśników. Dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych (np.: za pośrednictwem Internetu i telefonów komórkowych). Przemoc rówieśniczą obserwujemy, gdy szkodliwe działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje:
- przemoc werbalną (np.: przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie),
 - przemoc relacyjną (np.: wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie, szantaż),
 - przemoc fizyczną (np.: pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie),
 - przemoc materialną (np.: kradzież, niszczenie przedmiotów),
 - cyberprzemoc/przemoc elektroniczną (np.: złośliwe wiadomości w komunikatorach, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę),
 - wykorzystanie seksualne – dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika,
 - przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią (np.: przemoc w relacjach romantycznych między rówieśnikami).

§ 4

Przestępstwo na szkodę dziecka

1. Każdy z pracowników i współpracowników powinien zapobiegać, a w przypadku zaistnienia reagować w każdym przypadku, gdy posiada uzasadnione podejrzenie przygotowania, usiłowania lub dopuszczenia się do przestępstwa skierowanego na krzywdzenie dziecka.
2. Każdy z pracowników i współpracowników powinien mieć świadomość, że w sytuacjach, gdy łatwo jest uzyskać możliwość odosobnienia, może dojść do popełnienia przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Są to przykładowo:
 - a) zgwałcenie (art. 197 Kodeksu karnego – dalej zwanego „k.k.”),
 - b) wykorzystanie niepoczytalności i bezradności innej osoby przy popełnianiu czynu zabronionego, który to czyn polega na doprowadzeniu danej osoby do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności (art. 198 k.k.),
 - c) wykorzystanie zależności lub krytycznego położenia innej osoby, przy popełnianiu czynu zabronionego, który to czyn polega na doprowadzeniu tej osoby do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności (art. 199 k.k.),

- d) obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszczenie się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadzenie jej do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania (art. 200 k.k.),
- e) grooming (uwiedzenie małoletniego za pomocą środków porozumiewania się na odległość - art. 200a k.k.),
- f) rozpowszechnianie, utrwalanie lub sprowadzanie, przechowywanie lub posiadanie albo rozpowszechnianie lub prezentowanie treści pornograficzne z udziałem małoletniego, a także posiadanie przetworzonego wizerunku dziecka, uczestnictwo w prezentacji treści pornograficznych z udziałem małoletniego (art. 202 k.k.).

§ 5

Pracownicy

1. WORD Chełm prowadzi edukację swoich pracowników w celu wyposażenia ich w umiejętność rozpoznawania objawów/symptomów krzywdzenie dziecka oraz umiejętność szybkiego i odpowiedniego reagowania na sytuacje krzywdzenia.
2. Przewiduje się różne formy edukacji np.: szkolenia zewnętrzne, wewnętrzne, e- learning, materiały edukacyjne dostępne dla pracowników.
3. Każdy pracownik, przed dopuszczeniem do pracy, zapoznaje się ze Standardami Ochrony Dzieci, co potwierdza złożeniem oświadczenia o dokonaniu tej czynności. Jednocześnie składa zobowiązanie przestrzegania zasad i procedur zawartych w standardach.
4. Osobą odpowiedzialną za działania określone w ust. 1-3 jest pracownik Ośrodka na stanowisku organizacyjno- kadrowym i płac.

§ 6

Rozpoczęcie zatrudnienia

1. Przed zatrudnieniem lub skierowaniem danej osoby do pracy z dziećmi ustalane jest czy w przeszłości nie dopuściła się krzywdzenia dziecka. Ustalenia następują zgodnie z art. 21 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
2. Osoby, których rzeczywiste obowiązki będą wiązały się z opieką nad dziećmi zostaną sprawdzone przez pracodawcę w Rejestrze Sprawców Seksualnych. One same będą też musiały dostarczyć przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem do takiej działalności informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
3. W sytuacji jakichkolwiek wątpliwości pracodawca zawsze może poprosić pracowników, którzy nie zajmują się bezpośrednio pracą z dziećmi, ale mogą mieć z nimi pośredni kontakt, do podpisania dobrowolnych oświadczeń o niekaralności i dołączyć je do akt osobowych.

4. Osobą odpowiedzialną za działania określone w ust. 1-3 jest pracownik na stanowisku organizacyjno- kadrowym i płac.

§ 7

Zasady bezpiecznych relacji pracownik- dziecko

1. Do stosowania poniższych zasad, określonych w kolejnych paragrafach, zobowiązani są wszyscy pracownicy, również inne osoby dorosłe, które mają kontakt z dziećmi na terenie WORD Chełm, jeśli kontakt ten odbywa się za zgodą WORD Chełm.
2. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników mających kontakt z dziećmi jest traktowanie dziecka z szacunkiem i uwzględnianie jego godności i potrzeb.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników i inne osoby dorosłe wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.

§ 8

Oczekiwane zachowania i praktyki

1. W komunikacji z dzieckiem zachowuj cierpliwość i szacunek.
2. Słuchaj uważnie dziecka i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do jego wieku i danej sytuacji. Komunikując się z dzieckiem staraj się, by Twoja twarz była na poziomie twarzy dziecka.
3. Zapewnij dziecko, że jeśli czuje się niekomfortowo z jakąś sytuacją, potrzebuje pomocy, może o tym powiedzieć Tobie lub innej wskazanej osobie i uzyskać pomoc.
4. Zapewnij, że jeśli będzie miało pytania może się zgłosić do Ciebie lub innej wyznaczonej osoby.
5. Traktuj dzieci jednakowo, bez względu na jakiegokolwiek cechy, w tym ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
6. Zadbaj o bezpieczną przestrzeń. Jeśli w obszarze, w którym pracujesz przebywają dzieci, upewnij się, że sprzęt i wyposażenie są używane w sposób zgodny z przeznaczeniem, a otoczenie jest bezpieczne.
7. Jeśli widzisz dziecko/dzieci pozostawione bez opieki, a sytuacja może wskazywać na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka, podejmij działania, aby odnaleźć rodzica/opiekuna.

§ 9

Zachowania i praktyki niedopuszczalne

1. Nie wolno Ci krzywić, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka.
2. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka, chyba, że występuje zagrożenie zdrowia lub życia dziecka.
3. Nie wolno Ci nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu nieodpowiednich propozycji. Obejmuje to także

- seksualnie komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Nie wolno Ci utrzymywać wizerunku dziecka w celach prywatnych ani służbowych (nagrywanie, fotografowanie) bez zgody rodziców/opiekunów dziecka i zgody samego dziecka. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci. Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza - wtedy zgoda rodzica/opiekuna dziecka nie jest wymagana.
 5. Nie wolno Ci nawiązywać kontaktu z dzieckiem poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych) ani spotykać się z dzieckiem poza miejscem pracy.
 6. Nie wolno Ci proponować dziecku alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji.
 7. Nigdy nie dotykaj dziecka, jeśli ono tego nie chce, ani w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
 8. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną w obiekcie za wdrażanie i monitorowanie Standardów Ochrony Dzieci lub bezpośredniego przełożonego.

§ 10

Procedura interwencji w sytuacji ujawnienia okoliczności wskazujących na krzywdzenie dziecka przez osobę dorosłą

1. Ujawnienie krzywdzenia może nastąpić w następujący sposób:
 - a) dziecko ujawniło pracownikowi fakt krzywdzenia;
 - b) pracownik zaobserwował krzywdzenie;
 - c) dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np.: zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie lub/i popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie np.: znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.
2. Pracownik, który ma uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w obiekcie jest lub zostało skrzywdzone, powinien niezwłocznie zawiadomić przełożonego/osobę decyzyjną, która zawiadamia policję. WORD Chełm przyjmuje także zgłoszenia anonimowe.
3. W przypadku istniejącego zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, pracownik, który powziął uzasadnione podejrzenie skrzywdzenia dziecka niezwłocznie zawiadamia policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia. Niezależnie od powyższego Pracownik zawiadamia o zdarzeniu Koordynatora.
4. Należy dołożyć starań, aby utrudnić lub nawet uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o krzywdzenie dziecka oddalenie się z obiektu.
5. W przypadku określonym w art. 243 Kodeksu Postępowania Karnego można dokonać ujęcia obywatelskiego osoby podejrzewanej. W takiej sytuacji, do czasu przybycia policji, osoba zatrzymana pozostaje pod nadzorem pracowników ochrony lub innych pracowników, którzy mogą dokonać takich czynności bez narażenia swojego zdrowia lub życia.

6. W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko, w miarę możliwości powinno przebywać pod opieką pracownika do czasu przyjazdu policji. O ile to możliwe, należy podjąć próbę wsparcia dziecka.
7. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa skutującego kontaktem dziecka z materiałem biologicznym sprawcy (sperma, ślina, naskórek), należy w miarę możliwości nie dopuścić, aby dziecko myło się oraz jadło/piło do czasu przyjazdu policji. Należy spokojnie i z szacunkiem wyjaśnić dziecku, dlaczego zastosowano wobec niego takie ograniczenia.
8. Po przejściu dziecka przez policję należy zabezpieczyć materiał z monitoringu oraz inne istotne dowody (np.: dokumenty) dotyczące zdarzenia i przekazać je Koordynatorowi, który na wniosek służb przekaże ich kopię listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.
9. Po interwencji należy zgłosić zdarzenie Koordynatorowi, który następnie opisuje je w dzienniku zdarzeń lub innym dokumencie przeznaczonym do tego celu.
10. Przypomina się, że zgodnie z art. 243 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37) każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa, jeżeli zachodzi obawa ukrycia się tej osoby lub nie można ustalić jej tożsamości. Osobę ujętą należy niezwłocznie oddać w ręce policji.

§ 11

Procedura w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika/inną osobę dorosłą

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika lub inną osobę dorosłą, która nie jest bezpośrednio zatrudniona przez WORD Chełm, lecz przez podmiot trzeci, osoba, która powzięła tę informację powinna niezwłocznie poinformować o tym fakcie Koordynatora, a pod jego nieobecność inną osobę wyznaczoną do tego celu. WORD Chełm przyjmuje także zgłoszenia anonimowe.
2. Jeżeli zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka, osoba, która powzięła wiadomość na ten temat, powinna niezwłocznie powiadomić policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112, podając dane własne, dane dziecka (o ile to możliwe), miejsce pobytu dziecka oraz opis okoliczności sprawy oraz powiadomić przełożonego/osobę decyzyjną, który powiadamia opiekunów/rodziców dziecka. Osoba, która powzięła wiadomość o zdarzeniu informuje także Koordynatora w formie mailowej/pisemnej.
3. W przypadku, gdy pracownik dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, Koordynator, po powzięciu informacji, powinien zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchując pracownika podejrzanego o krzywdzenie oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji, gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności, gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, Koordynator powinien zarekomendować osobie kierującej obiektem adekwatne działania personalne w stosunku do tego pracownika.
4. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia nie jest bezpośrednio zatrudniona przez WORD Chełm, lecz przez podmiot trzeci (np.: outsourcing) wówczas należy

zarekomendować zakaz jej wstępu na teren WORD Chełm, a w razie potrzeby rozwiązać z podmiotem trzecim umowę.

§ 12

Procedura w przypadku stwierdzenia stosowania innych form przemocy wobec dziecka przez rodzica/opiekuna/inną osobę dorosłą

1. W przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica/opiekuna lub inną osobę dorosłą, z którą dziecko przebywa na terenie obiektu, każdy pracownik będący świadkiem takiego krzywdzenia powinien na nie stanowczo zareagować.
2. Jeżeli zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka, osoba, która powzięła wiadomość na ten temat, powinna niezwłocznie powiadomić policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112, podając dane własne, dane dziecka (o ile to możliwe), miejsce pobytu dziecka oraz opis okoliczności sprawy oraz powiadomić przełożonego/osobę decyzyjną. Osoba, która powzięła wiadomość o zdarzeniu informuje także Koordynatora, co najmniej w formie mailowej/pisemnej.
3. Jeżeli pracownik obiektu jest świadkiem przemocy fizycznej zastosowanej wobec dziecka (klapsy, szarpanie, krzyk, inne wymienione w definicji przemocy fizycznej) powinien starać się przerwać krzywdzenie i zareagować.
4. W sytuacji pozostawienia dziecka poniżej 13 roku życia bez opieki, pracownik który powziął informacje o takim zdarzeniu, powinien powiadomić o tym fakcie przełożonego. Przełożony, który został powiadomiony o sytuacji podejmuje decyzje o dalszym powstępowaniu, w kontekście zapisów Kodeksu Karnego i Kodeksu Wykroczeń. W zależności od tego kontekstu przełożony podejmuje próbę odnalezienia rodzica/opiekuna prawnego lub innej osoby dorosłej, z którą dziecko przebywa na terenie obiektu i wyjaśnia, że nie może on pozostawiać dziecka bez opieki. W sytuacji, kiedy odnalezienie rodzica/opiekuna prawnego lub innej osoby dorosłej, z którą dziecko przebywa w obiekcie nie jest możliwe, lub rodzic/opiekun prawny/inna osoba dorosła nie chce lub/i nie jest zdolna przejąć opieki nad dzieckiem, przełożony zawiadamia o tym fakcie policję. W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka.